

Utjecaj krize na tržište životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj

Ovčar, Ivona

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:129:987974>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić](#) - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni prijediplomski studij
Poslovanje i upravljanje

IVONA OVČAR

UTJECAJ KRIZE NA TRŽIŠTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2023. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni prijediplomski studij
Poslovanje i upravljanje

Usmjerenje Poslovna ekonomija i financije

ZAVRŠNI RAD

UTJECAJ KRIZE NA TRŽIŠTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

Mentorica:
dr. sc. Petra Popek Biškupec, v. pred.

Naziv kolegija:
FINANCIJSKE INSTITUCIJE I
TRŽIŠTA

Studentica:
Ivona Ovčar

JMBAG studenta:
0234061294

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD.....	3
1.1 DEFINIRANJE PROBLEMA ISTRAŽIVANJA	3
1.2 CILJ RADA	3
1.3 METODE RADA	3
1.4 STRUKTURA RADA.....	4
2. VRSTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA	5
2.1. OSIGURANJE ZA SLUČAJ SMRTI	5
2.2. MJEŠOVITO OSIGURANJE	6
2.3. RENTNO OSIGURANJE	6
2.4. TONTINE OSIGURANJA.....	7
2.5. OSIGURANJA POVEZANA S INVESTICIJSKIM FONDOVIMA.....	7
2.6. OSTALA ŽIVOTNA OSIGURANJA.....	8
3. PREGLED TRŽIŠTA ŽIVOTNIH OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ.9	
3.1. KRAKTERISTIKE TRŽIŠTA ŽIVOTNIH OSIGURANJA	9
3.2. STRUKTURA PREMIJE ŽIVOTNOG OSIGURANJA	10
3.3. KRETANJE PREMIJE ŽIVOTNOG OSIGURANJA	11
3.4. LIKVIDIRANE ŠTETE	14
4. UTJECAJ KRIZE NA TRŽIŠTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	17
4.1. KLJUČNI ELEMENTI KRIZA KOJI SU UTJECALI NA TRŽIŠTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA	17
4.2. UTJECAJ KRIZA NA DJELATNOST OSIGURANJA.....	20
4.3. KOMPARATIVNA ANALIZA POKAZATELJA POSLOVANJA NA TRŽIŠTU ŽIVOTNIH OSIGURANJA I PROCJENA TRENDNA BUDUĆIH KRETANJA	22
4.3.1. HORIZONTALNA ANALIZA O FINACIJSKOM POLOŽAJU DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE – ŽIVOTNA OSIGURANJA.....	25

4.3.2.	ANALIZA TRENDATA	27
4.3.3.	PROGNOZA TRENDATA	31
5.	ZAKLJUČAK	34
6.	IZJAVA	35
7.	POPIS LITERATURE	36
7.1.	KNJIGE I RADOVI	36
7.2.	INTERNETSKI IZVORI	36
8.	POPIS TABLICA I GRAFIKONA	38
8.1.	POPIS TABLICA	38
8.2.	POPIS GRAFIKONA	38
	ŽIVOTOPIS	40

SAŽETAK

Ovim radom daje se pregled utjecaja financijske i gospodarske krize na tržište životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj. Analizom pokazatelja poslovanja prošlih vremenskih razdoblja prikazuju se trendovi na tržištu životnih osiguranja. Unutar rada opisane su vrste životnih osiguranja prisutnih u praksi osiguravajućih društava. Dan je pregled tržišta životnih osiguranja, karakteristika tržišta, strukture i kretanja premije te likvidiranih šteta na tržištu životnih osiguranja. Prikazani su određeni financijski pokazatelji strukture i kretanja premije životnog osiguranja, te likvidiranih šteta. Komparativnom analizom pokazatelja poslovanja na tržištu životnih osiguranja izvršena je prognoza budućih kretanja potražnje za životnim osiguranjima u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: osiguranje, premija, utjecaj, život, kriza.

IMPACT OF THE CRISIS ON THE LIFE INSURANCE MARKET IN THE REPUBLIC OF CROATIA

ABSTRACT

This paper gives an overview of the impact of financial and economic and economic crisis and the impact of the crisis on the life insurance marker in the Republic of Croatia. The analysis of business indicators of past time periods shows the trends in the life insurance market. The paper describes the types of life insurance present in the practice of the insurance companies. This paper also gives an overview of the life insurance market, market characteristics, structure and movement of premiums and liquidated claims on the life insurance market. Present certain financial indicators of the structure, trends of life insurance premiums and liquidated claims. With comparative analysis of life insurance business indicators. A forecast of future trends in the demand of life insurance in the Republic of Croatia has made through a comparative analysis of business indicator on the life insurance market.

Key words: insurance, premium, impact, life, crisis.

1. UVOD

1.1 DEFINIRANJE PROBLEMA ISTRAŽIVANJA

Osiguranje je moguće promatrati s aspekta pojedinca ili osiguravajućeg društva. Također, osiguranje je moguće promatrati kroz njegov ekonomski aspekt ili kao pravni posao. Cilj i namjena osiguranja je zaštititi osobu od rizika (opasnosti) koji može nanijeti štetu na imovini ili ugroziti život. Također, osim što štiti zainteresirane osobe osiguranje predstavlja bitan faktor i pokretač gospodarskog rasta. Na financijskom tržištu osiguravajuća društva predstavljaju vrlo bitne posrednike te institucionalne investitore. S obzirom na rastuću prosječnu dob stanovništva, na tržištu osiguranja životna osiguranja predstavljaju jedan od strateški najbitnijih proizvoda.

U ovom radu opisuju se vrste životnih osiguranja, stanje tržišta životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj, te se analizira struktura i kretanje premije životnog osiguranja i likvidiranih šteta. Ovim radom pokazuje se utjecaj krize na poslovanje osiguravajućih društava u segmentu osiguranja života. Analiziraju se ključne brojke kako bi se izvukli zaključci o stanju i razvoju usluga životnog osiguranja.

1.2 CILJ RADA

Glavni cilj ovog rada je prikazati utjecaj financijske i gospodarske krize na djelatnost osiguranja u Republici Hrvatskoj. Komparativnom analizom pokazatelja stanja usluga životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj utvrđeni su trendovi kretanja potražnje za životnim osiguranjima i njihov utjecaj na poslovnu politiku osiguravajućih društava.

1.3 METODE RADA

Prilikom izrade rada korištene su metode analize i sinteze, indukcije, dedukcije, deskripcije, generalizacije, kompilacije, komparacije te statističke metode. Također, korištena je metoda komparativne analize pokazatelja poslovanja i prognoziranje budućih kretanja potražnje za životnim osiguranjima temeljem analiza podataka prijašnjih vremenskih razdoblja odnosno analiza vremenskih nizova.

1.4 STRUKTURA RADA

Ovaj rad strukturiran je u tri glavna dijela koja govore o životnim osiguranjima, stanju tržišta životnih osiguranja te utjecaju krize na tržište životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj.

U prvom dijelu rada opisuju se vrste životnih osiguranja koje su prisutne na današnjem tržištu životnih osiguranja. U tu svrhu dan je teorijski opis osiguranja u slučaju smrti kao vrsta najstarijeg životnog osiguranja, opis mješovitog životnog osiguranja koje je najzastupljenija u praksi. Također, dan je prikaz tontine osiguranja, osiguranja povezanih s investicijskim fondovima, te ostalih životnih osiguranja prisutnih u praksi.

U drugom dijelu rada dan je pregled tržišta životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj. U sadržaju ovog dijela navode se karakteristike tržišta životnih osiguranja te daje pregled osiguravajućih društava zastupljenih na tržištu. Opisana je struktura premije životnih osiguranja s prikazom konkretnih brojki prikupljenih iz relevantnih izvora. Dan je pregled kretanja premije životnog osiguranja kao novčanog iznosa kojeg ugovaratelj plaća osiguravatelju na osnovu potpisanog ugovora. Također, u obliku tablica i grafikona dan je pregled kretanja premije životnog osiguranja, njezin udio u ukupnoj premiji te usporedba s premijom neživotnog osiguranja. Prikazuju se zaračunata bruto premija po društva za osiguranje te iznosi likvidiranih šteta za odabrano razdoblje.

U trećem dijelu rada prikazani su učinci financijske i gospodarske krize na gospodarstvo Republike Hrvatske i utjecaj krize na djelatnost osiguranja u segmentu osiguranja života. Komparativnom analizom pokazatelja poslovanja prijašnjih vremenskih razdoblja dan je pregled utjecaja krize na tržište životnih osiguranja.

Na kraju rada nalazi se zaključak kao osobni osvrt autorice na temu i sadržaja ovog rada.

2. VRSTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA

Životno osiguranje predstavlja jedan od najboljih načina zaštite od ekonomskih negativnih učinaka za slučaj prerane smrti. U praksi su prisutne razne vrste životnih osiguranja kao što je osiguranje u slučaju smrti, mješovito osiguranje, rentno osiguranje, tontine osiguranja, osiguranja koja su povezana s investicijskim fondovima i ostala životna osiguranja.

2.1. OSIGURANJE ZA SLUČAJ SMRTI

Životno osiguranje za slučaj smrti predstavlja najstariju vrstu životnog osiguranja. Novčana svota koja je osigurana se isplaćuje samo u slučaju da osiguranik premine za vrijeme ugovorenog razdoblja, a ako osiguranik nadživi uplaćena premija ostaje osiguravatelju. Dakle, do isplate neće doći ako smrt nastupi nakon definiranog datuma (Andrijašević i Petranović, 1999).

S obzirom činjenicu da do isplate neće doći u slučaju da osiguranik doživi datum istjecanja ugovorenog osiguranja ovakva vrsta osiguranja u praksi se još naziva riziko osiguranje. U praksi su najčešće prisutni ugovori s dvjema opcijama za osiguranje u slučaju smrti, a to su doživotno osiguranje u slučaju smrti i osiguranje s definiranim rokom isteka. Ova vrsta osiguranja sklapa se s fizičkim i pravnim osobama te može biti u paketu s drugim osiguranjima. Po dobi osiguranika, vremenskom razdoblju plaćanja premije i iznosu premije određuje se iznos osiguranja. Najčešće se premija plaća unaprijed definirani broj godina ili do smrti osigurane osobe.

Kod ove vrste osiguranja premiju je moguće platiti odjednom ili u više navrata. Iznos premije je nizak i najčešće se plaća za vrijeme trajanja osiguranja odnosno od otvaranja osiguranja. Plaćanje premija u više navrata je u fiksnom iznosu bez mogućnosti za promjenu za vrijeme trajanja osiguranja. Uzrok niske cijene je što ova vrsta osiguranja nema štednu komponentu, a najčešće se ugovaraju s namjerom kao što je zaštićivanje hipoteka, osiguravanje važne osobe u tvrtki itd. (Klasić i Andrijanić, 2013).

Kao što navode Klasić i Andrijanić (2007) policu je za vrijeme trajanja osiguranja moguće otkupiti ili kapitalizirati. Otkup police se može desiti za vrijeme trajanja razdoblja osiguranja te po završetku definiranog perioda u kojem se plaćalo premije. Kapitalizirati policu znači ostaviti osiguraniku ugovor i dalje otvoren, ali će se iznos svote smanjiti jer se premija osiguranja više ne uplaćuje.

2.2. MJEŠOVITO OSIGURANJE

U praksi najzastupljeniji tip životnog osiguranja je mješovito osiguranje kod kojeg je istodobno zastupljeno osiguravanje i štednja. Kao i kod osiguranja za slučaj smrti premije se mogu uplaćivati od jednom ili u više navrata, u fiksnom su iznosu te ne postoji mogućnost mijenjanja tijekom trajanja ugovorenog razdoblja. Ova su osiguranja skuplja od osiguranja za slučaj smrti jer dodatno sadrže element štednje.

Kao što navodi Klasić i Andrijanić (2013), trajanje osiguranje se unaprijed ugovara, a iznos premije ovisi o starosti, spolu te stanju zdravlja.

Prema Pešić (2005), značajka mješovitog osiguranja je da osiguravajuća društva isplaćuju osigurani iznos:

- u slučaju smrti za vrijeme trajanja ugovorenog razdoblja te
- u slučaju doživljenja korisnika osiguranja s određenim rokom.

Na taj način pokrivena su situacije za slučaj smrti i slučaj doživljenja što čini glavni razlog interesa za mješovitim osiguranjem. Ovom policom se financijski pomaže obitelj za slučaj smrti koji mogu prouzročiti bolest ili nesreća.

Ovaj vrsta osiguranja najčešće ima dugo trajanje te je u tome periodu moguć dolazak do promjene situacije ugovaratelja što posljedično može dovesti do nemogućnosti dovršenja ugovora po početno ugovorenim uvjetima ili namjere za raskidom ugovora. U tom slučaju ugovaratelj ima na raspolaganju otkupiti policu, kapitalizirati je ili podignuti zajam za policu. Policu je moguće otkupiti za određeni novčani iznos.

Polica se kapitalizira na način da se prestaje plaćati premija i to se vrši po zahtjevu ugovaratelja, nakon toga se definira nova umanjena polica osiguranja. Moguće je podignuti zajam odnosno predujam na policu koji je u visini cijene otkupa police.

2.3. RENTNO OSIGURANJE

Rentno osiguranje je vrsta osiguranja koja označava vrijedno ulaganje osiguranika s kojim si jamči veći priljev novca u vidu većih prihoda u budućnosti. U skladu s onim što je prethodno navedeno, ugovor o osiguranju životne rente je polica osiguranja koja osigurava nosiocu rente mnoštvo redovnih uplata na njegov račun za vrijeme definiranog razdoblja ili do kraja njegova

života. Osoba odnosno korisnik ovog osiguranja uplaćuje premiju osiguranja, te u određenom trenutku u skladu ugovorenim uvjetima s osiguravajućim društvom počinje ostvarivati redovite uplate rente na svoj račun. Ove uplate mogu služiti kao nadopuna mirovini za određeni vremenski period ili do kraja života. Isplata same rente može započeti po završetku otplate ukupne premije ili na isteku unaprijed definiranog razdoblja. Iznos rente definiran je ugovorom i može biti identičan cijelo razdoblje, padajući ili s tendencijom rasta (HANFA, 2023). Rente se prema parametru početka isplate mogu podijeliti na neposredne i odgođene, dok se prema parametru trajanja isplate mogu podijeliti na privremene, doživotne i vječne (Ćurak i Jakovčević, 2007).

2.4. TONTINE OSIGURANJA

Tontine osiguranja pripadaju vrsti grupnih životnih osiguranja i nazvana su prema Lorenzu de Tontiu, talijanskom bankaru koji je im je bio začetnik tijekom sedamnaestog stoljeća (DBPedia, 2023). Tontine su zapravo investicijski fond u kojeg uplaćuje više investitora.

Ovo je vrsta osiguranja kod kojeg se osniva udruga članova kako bi združeno kapitalizirali svoje doprinose te na taj način rasporedili uložena sredstva članovima koji su preživjeli ili korisnicima od strane umrlih članova. Ovakva vrsta osiguranja nije zastupljena u mnogim državama, a u određenim zemljama kao što je Italija, tontine osiguranje su kao vrsta osiguravajućeg posla zabranjene. Kako bi se Republika Hrvatska uskladila s direktivama Europske unije ovakva vrsta osiguranja morala je ući u okvire hrvatskog zakonodavstva.

2.5. OSIGURANJA POVEZANA S INVESTICIJSKIM FONDOVIMA

Osiguranje povezano s investicijskim fondovima je vrsta osiguranja koje predstavlja kombinaciju životnog osiguranja i štednje unutar investicijskog fonda. Ova vrsta osiguranja još se naziva investicijskim životnim osiguranjem. Osoba koja ugovara osiguranje samostalno upravlja svojim novčanim sredstvima, vrši izbor investicijskog fonda i odlučuje o razdjeljivanju sredstava između navedenih fondova (Institutional investor lab, 2023). Premija se može uplaćivati mjesečno, kvartalno, godišnje, polugodišnje ili odjednom. Ovo osiguranje predstavlja nov proizvod na tržištu koji osiguraniku daje aktivniju ulogu. Ova vrsta osiguranja je najpogodnija za osobe koje vrlo dobro poznaju tržište kapitala jer su direktno vezana za kretanje vrijednosti udjela investicijskog fonda.

2.6. OSTALA ŽIVOTNA OSIGURANJA

Pod ovu vrstu osiguranja mogu se navesti osiguranja koja su izvedenica ili kombinacija do sada spomenutih osiguranja. Na današnjem tržištu osiguravajuća društva kako bi bila konkurentnija trude se nuditi nove proizvode pa dolazi do podvrsta iz već navedenih osnovnih vrsta osiguranja.

Također, pod ostale vrste životnog osiguranja mogu se navesti životna osiguranja za djecu, koja na primjer imaju rok isteka u mladenačkoj dobi, pred studij ili nakon punoljetnosti. U praksi su prisutna životna osiguranja za roditelje na koje kao jedini korisnik prava za slučaj smrti ili doživljenja roditelja polaže dijete, ali s navršenim određenim brojem godina (npr. nakon punoljetnosti).

3. PREGLED TRŽIŠTA ŽIVOTNIH OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ovaj dio rada daje pregled tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj. U tu svrhu navedene su karakteristike tržišta životnih osiguranja kojima se govori o brojnosti društava za osiguranje koji posluju u segmentu osiguranja života, zaposlenosti u tim društvima, njihovom tržišnom udjelu te distribucijskim kanalima. Navodi se struktura premije životnog osiguranja u kojoj je najviše zastupljeno klasično životno osiguranje. Prikazan je povijesni pregled kretanja premije životnog osiguranja u odabranom vremenskom razdoblju, te se daje pregled likvidiranih šteta životnog osiguranja.

3.1. KRAKTERISTIKE TRŽIŠTA ŽIVOTNIH OSIGURANJA

Tijekom prosinca 2022. u Republici Hrvatskoj ukupno je poslovalo 15 osiguravajućih društava. 3 od navedenih ukupnog broja osiguravajućih društava se bave isključivo osiguranjem života, 4 obavljaju isključivo poslove neživotnih osiguranja, a ostalih 8 društava obavlja istovremeno poslove neživotnih i životnih osiguranja. Najveći tržišni udio u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji krajem 2021. godine imalo je Croatia osiguranje d.d. 24,4%. Zatim slijedi Euroherc osiguranje d.d. s 12,7%, Allianz Hrvatska d.d. i Adriatic osiguranje d.d. s 10,5%. Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d. imalo je udjel od 10,3%, Generali osiguranje d.d. 8,4%, Triglav osiguranje 5,6% i Uniqa osiguranje d.d. imala je udio 5,2%. Preostala tri društva imala su udio u ukupnoj premiji manji od 1% (Osiguranje.hr, 2023).

Najpoznatija osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj koja se bave segmentom osiguranja života su Croatia osiguranje, Triglav osiguranje, Agram Life osiguranje, Uniqa osiguranje, Generali osiguranje, Allianz osiguranje. Također, u Republici Hrvatskoj aktivne su tri podružnice koje predstavljaju osiguravajuća društva iz drugih zemalja članica Europske unije.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku krajem 2021. godine u društvima za osiguranje bilo je zaposleno 7.913 zaposlenika što predstavlja rast u odnosu na 2020. godinu. (7.608 zaposlenika). Krajem 2021. godine ukupno je u financijskom sektoru bilo zaposleno 36.888 zaposlenika, dok udio zaposlenih u osiguravajućim društvima iznosi 21,5%. Osiguravajuća društva drže važnu poziciju u gospodarskom i financijskom sektoru.

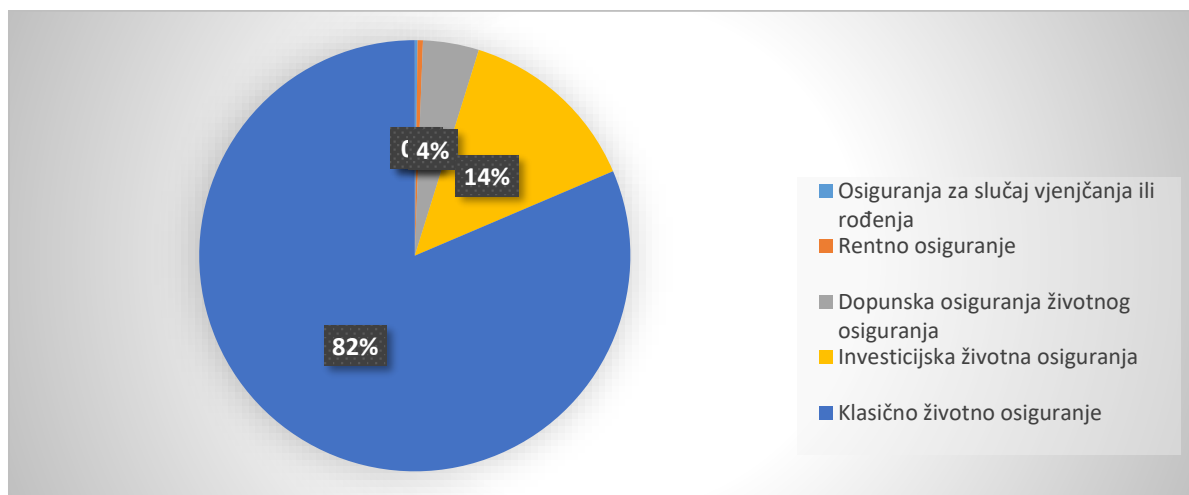
Što se tiče prodaje životnog osiguranja, odnosno kanala distribucije, prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje (2021), najvećim dijelom se odvija preko bankoosiguranja

37,1%, internih zastupnika 28,2%, Bez provizije preko zaposlenih u društvu 16,7% te preko agencija 16,2%.

U 2020. godini prodaja preko bankosiguranja iznosila je isto kao u 2021. godini, prodaja preko internih zastupnika iznosila je 30,6%, preko zaposlenika 2,4% i preko agencija 27,2% (HUO, 2021).

3.2. STRUKTURA PREMIJE ŽIVOTNOG OSIGURANJA

Osiguranje života predstavlja jedinstveni proizvod u kojem je sadržana komponenta osiguranja, ali i komponenta štednje i ulaganja. Prema statističkim podacima Hrvatskog ureda za osiguranje iz 2021. godine u strukturi premije životnog osiguranja najviše je zastupljeno klasično životno osiguranje s udjelom 81,5%, zatim slijedi investicijsko životno osiguranje s udjelom 13,8% premije, dopunska osiguranja vezana uz životna osiguranja koja čine 4,2% udjela, rentna osiguranja koja imaju udjel od 0,4%, te osiguranja za slučaj vjenčanja ili rođenja djeteta s udjelom od 0,21%.

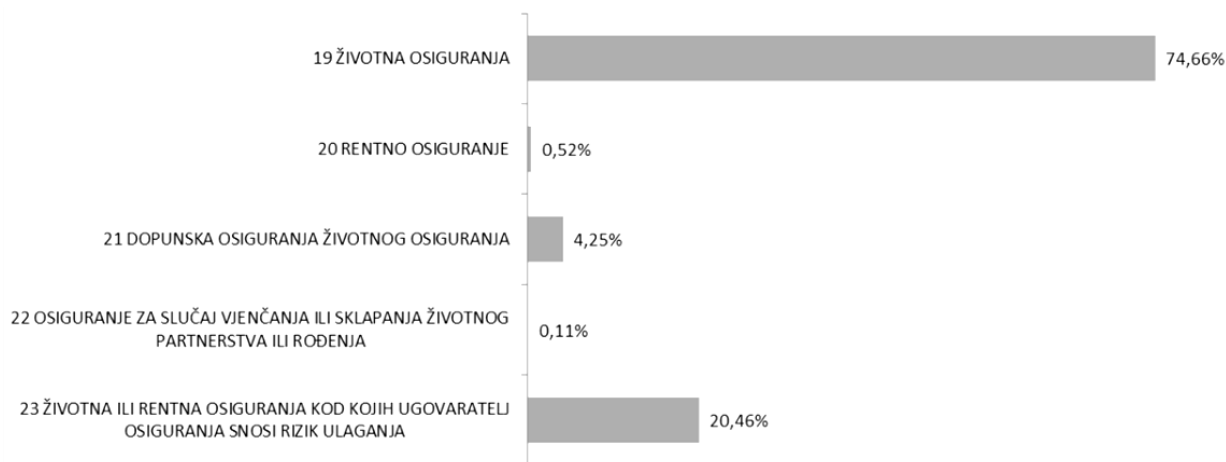

Grafikon 1. Struktura premije životnog osiguranja u 2021. godini izražena u postocima (%)

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2021-web.pdf)

Zaračunata bruto premija životnih osiguranja u 2022. godini iznosila je 213.159.689 kuna, što predstavlja rast od 8,71% u odnosu na 2021. godinu. Unutar strukture najveći udio opada na klasično životno osiguranje s premijom iznosa 168.103.135 kuna, koja je manja za 0,92% u odnosu na 2021. godinu, a u skupini životnih osiguranja ima udio od 78,86%. Zatim slijedi životna ili rentna osiguranja za koje ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja s zaračunatom bruto premijom od 32.442.795 kuna što predstavlja rast od 114,59% u odnosu na godinu ranije.

Dopunska osiguranja životnog osiguranja s zaračunatom premijom od 10.349.132 kuna i udjelom u ukupnoj premiji od 0,84% i ratom 3,07%. Zatim slijede rentna osiguranja s zaračunatom premijom od 2.007.572 kuna i rastom 103,29% u odnosu na godinu ranije te Osiguranje za slučaj vjenčanja ili rođenja s zaračunatom premijom od 257.055 kuna odnosno padom 7,53% u odnosu na 2021. godinu.

Grafikon 2. Struktura premije životnog osiguranja u prosincu 2022. godine izražena u postotcima (%)

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/objava_stat_trziste-osiguranja-za-prosinac-2022.pdf)

Prethodni grafikon prikazuje strukturu premije životnog osiguranja u prosincu 2022. godine gdje je vidljiv najveći udio životnog osiguranja od 74,66%, zatim slijede životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja s 20,46%, pa dopunska osiguranja životnog osiguranja s 4,25%, Rentna osiguranja s 0,25% i Osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja s 0,11%.

3.3. KRETANJE PREMIJE ŽIVOTNOG OSIGURANJA

Novčani iznos koji ugovaratelj osiguranja plaća osiguravatelju na osnovu potpisanog ugovora o osiguranju naziva se premija. Premija se izračunava temeljem vjerojatnosti nastanka nepovoljnog slučaja. Može se plaćati mjesečno, kvartalno, polugodišnje, godišnje ali i od jednom na početku ugovora o osiguranju. Naplatom premije osiguravatelj od ugovaratelja osiguranja naplaćuje preuzimanje rizika. Veći segment premije koju ugovaratelj plaća ima namjenu za pokrivanje naknade štete, a ostali iznos ima namjenu pokrivanja troškova obavljanja djelatnosti od strane osiguravatelja.

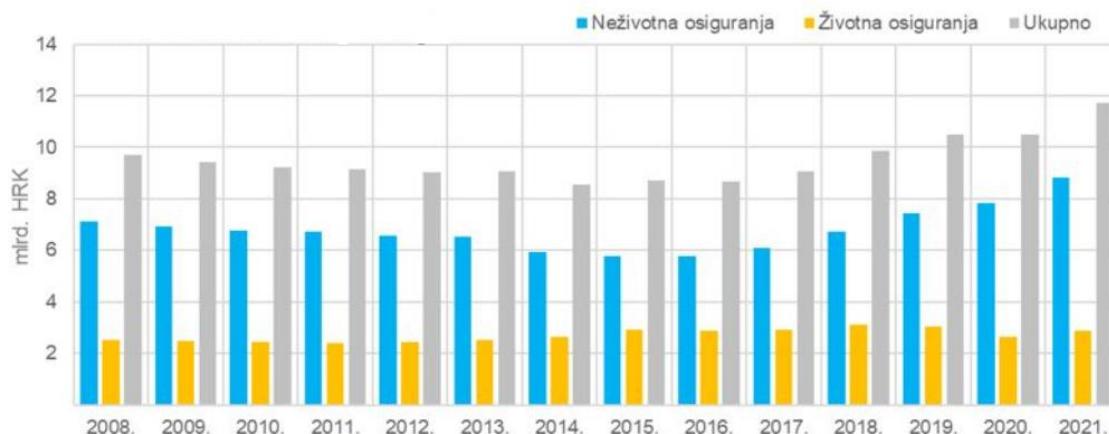
U Tablici 1. navedene su ukupne zaračunate bruto premije životnog osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2021. godine te je vidljiv rast bruto premije životnog osiguranja u 2021. godini za 9,4% u odnosu na 2020. godinu.

Potrebno je naglasiti da se prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranja udjel premije životnog osiguranja u ukupnom asortimanu tržišta osiguranja smanjio te je u 2021. godini iznosio 24,77%, u odnosu na 2020. godinu kada je iznosio 25,27%. Prikazan je udio premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji.

Tablica 1. Visina ukupne zaračunate bruto premije životnog osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2021. godine i udio u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji

Godina	Zaračunata bruto premija (u tisućama HRK)	% promjene	Udio u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji
2005.	1.895.769	20,8%	25,79%
2006.	2.165.061	14,2%	26,47%
2007.	2.482.743	14,7%	27,39%
2008.	2.545.775	2,5%	26,28%
2009.	2.488.675	-2,2%	26,44%
2010.	2.457.683	-1,2%	26,58%
2011.	2.431.268	-1,1%	26,59%
2012.	2.461.154	1,2%	27,23%
2013.	2.538.414	3,1%	27,97%
2014.	2.637.784	3,9%	30,81%
2015.	2.934.421	11,2%	33,63%
2016.	2.918.441	-0,5%	33,31%
2017.	2.940.214	0,7%	32,47%
2018.	3.134.191	6,6%	31,80%
2019.	3.066.433	-2,2%	29,26%
2020.	2.647.453	-13,7%	25,27%
2021.	2.897.471	9,4%	24,77%

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2021-web.pdf)

Grafikon 3. Zaračunata ukupna premija za razdoblje 2008. godine do 2021. godine izražene u milijardama HRK

Izvor: NOVACZASUTRA.HR (<https://www.novaczasutra.hr/Article/drustva-za-osiguranje-zaracunata-bruto-premija-u-prosincu-2022-iznosila-je-12-7-mlrd/2374>)

Na prethodnom grafikonu prikazuje se zaračunata ukupna premija osiguranja izražena u milijardama kuna za razdoblje od 2008. do 2021. godine s prikazom udjela životnih, neživotnih osiguranja. Nastavno na navedeni grafikon bitno je naglasiti da je ukupna zaračunata bruto premija u 2022. godini iznosila 12,7 milijardi kuna te da se 9,83 milijarde kuna (77,5%) odnosi na premiju neživotnog osiguranja, a 2,85 milijardi kuna (22,5%) na premiju životnog osiguranja. Iznos ukupne bruto zaračunate premije u 2022. godini povećao se za 8,2%, premija neživotnog osiguranja bilježi rast od 11,5%, te premija životnog osiguranja bilježi pad od 1,8% u odnosu na godinu ranije.

Tablica 2. Zaračunata bruto premija životnih osiguranja po društvima za osiguranje u 2021. godini izražena u HRK

Agram Life osiguranje d.d.	313.167.341
Allianz Hrvatska d.d.	437.385.245
Croatia osiguranje d.d.	444.014.654
Generali osiguranje d.d.	257.432.219
Grawe Hrvatska d.d.	264.715.543
Groupama osiguranje d.d.	40.316.617
Merkur osiguranje d.d.	211.934.321
Triglav osiguranje d.d.	61.175.933
UNIQA osiguranje d.d.	171.278.697
Wiener osiguranje VIG d.d.	640.030.386
Wüstenrot životno osiguranje d.d.	56.019.288
Ukupno	2.897.470.244

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/objava_stat_trziste-osiguranja-za-prosinac-2022.pdf)

Na prethodnoj tablici dan je prikaz iznosa bruto premije životnih osiguranja po društvima za osiguranje u 2021. godini te je vidljivo da Wiener osiguranje VIG d.d. bilježi najveći iznos zaračunate bruto premije životnih osiguranja s 640 milijuna kuna. Zatim slijedi Croatia osiguranje d.d. s 444 milijuna kuna, Allianz Hrvatska d.d. s 437,4 milijuna kuna te redom ostala osiguravajuća društva. Iznos ukupne zaračunate premije životnih osiguranja naveden je na samom dnu tablice 2.

3.4. LIKVIDIRANE ŠTETE

Likvidacija štete predstavlja postupak utvrđivanja osnovanosti potraživanja i visine štete, te nakon nastupanja osiguranog slučaja isplatu odštete osiguraniku ili korisniku osiguranja. Kao što je već prethodno spomenuto osiguravatelj je dužan isplatiti osigurninu sukladno ugovoru o osiguranju. Unutar ovog dijela rada dan je prikaz iznosa likvidiranih šteta životnih osiguranja

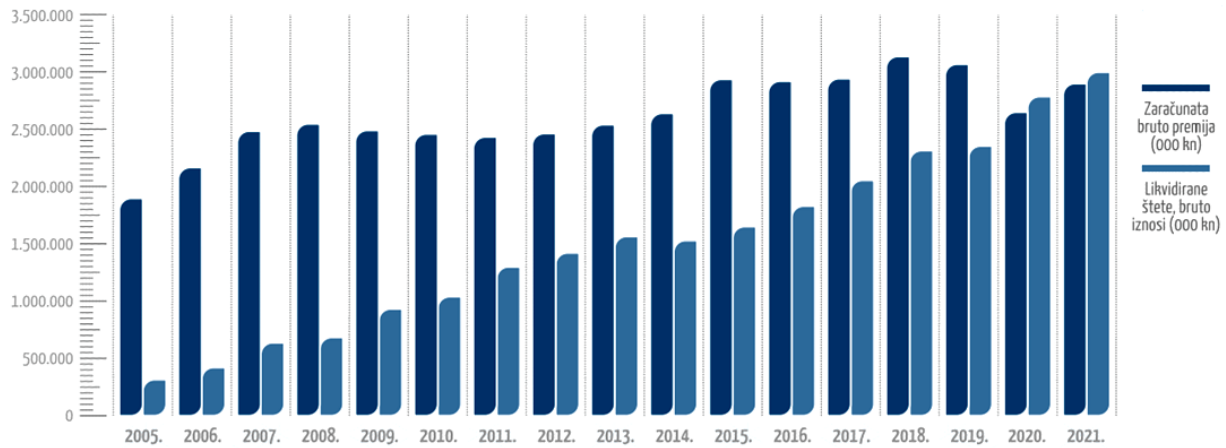
na tržištu Republike Hrvatske, te dana usporedba premija i likvidiranih šteta u odabranom razdoblju.

Tablica 2. Iznos likvidiranih šteta životnih osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2021. godine izražene u tisućama HRK

Godina	Likvidirane štete, bruto iznosi (000 kn)	% promjene
2005.	315.131	21,3%
2006.	421.048	33,6%
2007.	636.639	51,2%
2008.	682.594	7,2%
2009.	931.253	36,4%
2010.	1.038.460	11,5%
2011.	1.298.669	25,1%
2012.	1.420.631	9,4%
2013.	1.564.285	10,1%
2014.	1.528.660	-2,3%
2015.	1.649.809	7,9%
2016.	1.828.511	10,8%
2017.	2.053.741	12,3%
2018.	2.312.912	12,6%
2019.	2.352.556	1,7%
2020.	2.783.994	18,3%
2021.	2.997.485	7,7%

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2021-web.pdf)

U prethodnoj tablici prikazani su iznosi likvidiranih šteta u vremenskom razdoblju od 2005. godine do 2021. godine. Također prikazane su promjene, pad i rast, u odnosu na prethodno razdoblje te su izražene u postocima.

Grafikon 4. Premija životnog osiguranja i likvidirani bruto iznosi šteta za razdoblje 2005. godine do 2021. godine

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2021-web.pdf)

Grafikon 4. prezentira zaračunatu bruto premiju životnog osiguranja prikazanu tamno plavom bojom stupca i izraženu u tisućama HRK, dok su likvidirane štete prikazane svijetloplavom bojom stupca te također izražene u tisućama HRK. Na grafikonu je vidljiv pad omjera premije životnog osiguranja i likvidiranih bruto iznosa šteta u 2020. i 2021. godini. U 2021. godini taj je omjer iznosio 103,4%, a u 2020. godini 105%. Od strane osiguravajućih društava poduzete su mjere u svrhu dovođenja u balans ukupnog portfelja životnih osiguranja putem redovnih radnji naplaćivanja dugovane premije ili dodjeljivanjem zajma kod osiguravajućih društava.

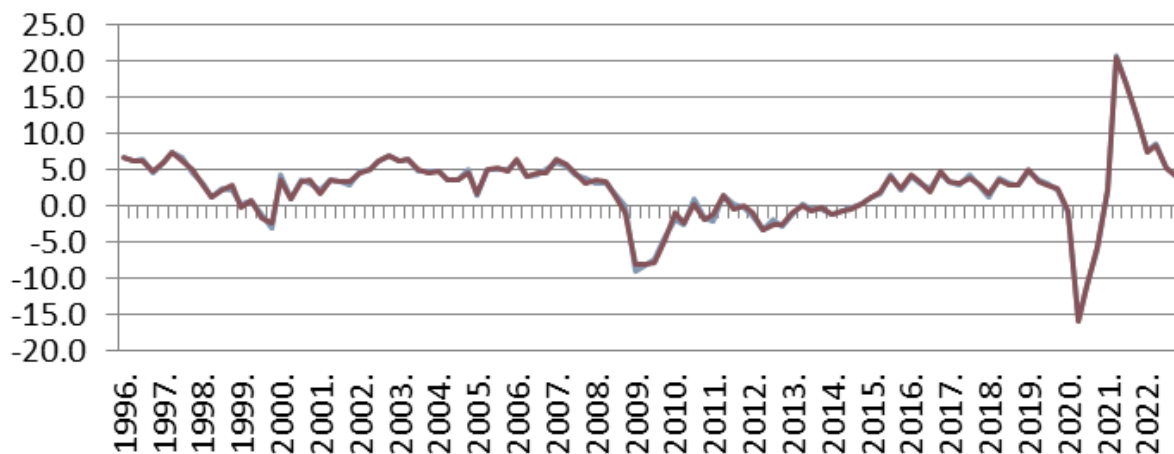
4. UTJECAJ KRIZE NA TRŽIŠTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U skladu s glavnim ciljem ovog rada, u ovom dijelu rada dan je prikaz utjecaja krize na tržište životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj. U ovom dijelu rada prikazat će se utjecaj financijske i gospodarske krize, te njen utjecaj na djelatnost osiguranja. Također, komparativnom analizom pokazatelja stanja usluga osiguranja u Republici Hrvatskoj biti će utvrđeni trendovi kretanja potražnje za životnim osiguranjima te utjecaj navedenih trendova na poslovnu politiku osiguravajućih društava. Kako bi se usvojio okvir po kojem je uređeno tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj, potrebno je spomenuti Zakon o osiguranju, Zakon o obveznim odnosima i njihove pripadajuće podzakonske akte. Tržište osiguranja se nadzire od strane Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga kojoj su glavni ciljevi zaštita osiguranika te stabilnost financijskog sustava.

4.1. KLJUČNI ELEMENTI KRIZA KOJI SU UTJECALI NA TRŽIŠTE ŽIVOTNIH OSIGURANJA

Kriza predstavlja odmak od stanja ravnoteže, te je u poslovnom ciklusu karakterizira niz uspona i padova. Financijska kriza je 2008. godine pogodila cijeli svijet te prouzročila najveću svjetsku gospodarsku krizu poslije Drugog svjetskog rata. Prema Jurčić (2010) navedena kriza je nastala nakon razdoblja brzog kreditnog rasta, niskih premija na rizik, visoke likvidnosti, povećanja cijena imovine i prevelikog cijena nekretnina. Kriza je u Republici Hrvatskoj započela 2009. godine, svoj kraj bilježi u 2014. godini. U Republici Hrvatskoj kriza se nije dogodila samo zbog vanjskih već i unutarnjih faktora. U praksi je prisutno mišljenje kako je svjetska kriza dala naglasak na unutarnje probleme u hrvatskom gospodarstvu.

Zbog povećanja nezaposlenosti došlo je do smanjenja potrošnje. Gospodarsko stanje zemlje posljedica je svega što se događalo nakon privatizacije. Uslužne djelatnosti, najviše trgovine, postale su dominantnije te se može zaključiti da se svjetska kriza nadovezala na već prisutne probleme u Republici Hrvatskoj te ih učinila još težim (Benić, 2012).

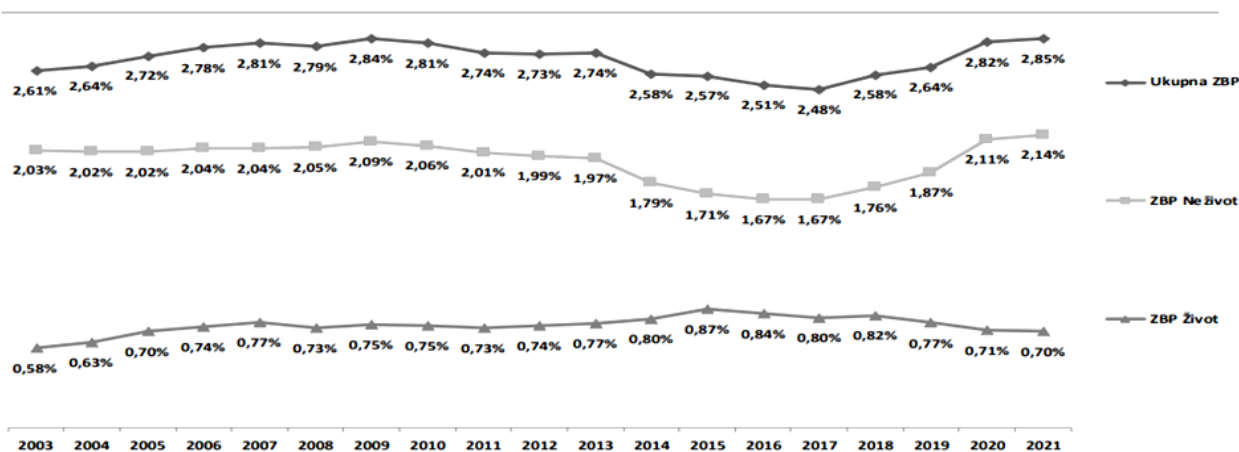

Grafikon 5. Bruto domaći proizvod u razdoblju od 1996. godine do 2022. godine u Republici Hrvatskoj (pad/rast izražen u postocima)

Izvor: Državni zavod za statistiku (<https://podaci.dzs.hr/hr/statistika-u-nizu/>)

U grafikonu 5. prikazan je pad/rast bruto domaćeg proizvoda u razdoblju od 1996. godine do 2022. godine u Republici Hrvatskoj. Indikator kojim se pokazuje vrijednost dobara i usluga proizvedenih u određenoj zemlji tijekom jedne godine naziva se bruto domaći proizvod. Bruto domaći proizvod je „puls“ gospodarstva zemlje jer ako zemlja više proizvodi, raste bruto domaći proizvod te s njim rastu plaće i zaposlenost, a sve to dovodi do većih prihoda i veće potrošnje stanovništva. Kada je bruto domaći proizvod u padu, zemlja ulazi u recesiju te dolazi do manjih prihoda i manje potrošnje.

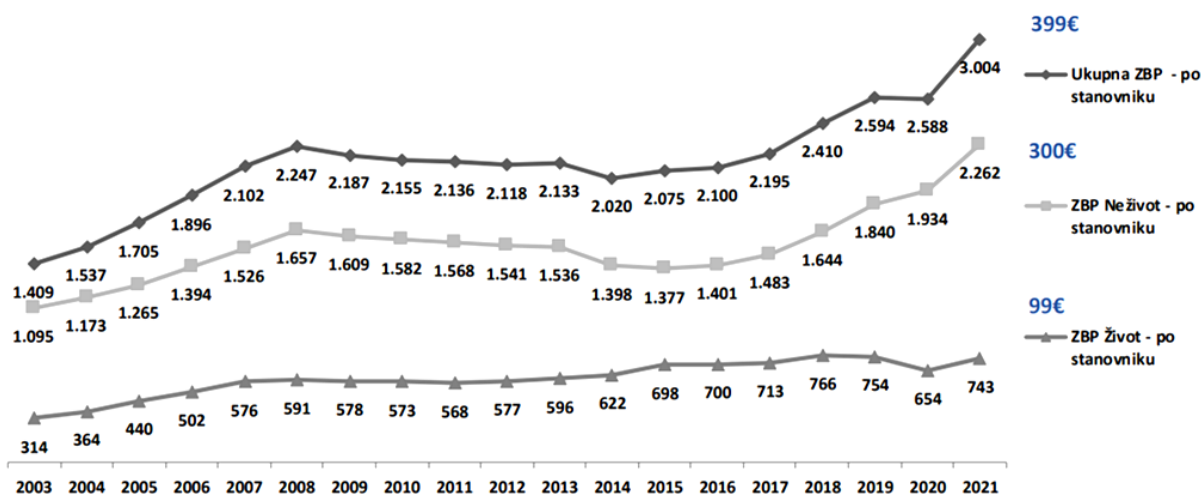
Nastavno na svjetsku gospodarsku krizu, nužno je osvrnuti se na pandemiju COVID-19 koja je ostavila veliki utjecaj na gospodarstvo i ekonomiju u Republici Hrvatskoj. U veljači 2020. godine zabilježen je prvi slučaj zaraze u Republici Hrvatskoj. Kao što je vidljivo na prethodnom grafikonu do prije početka pandemije COVID-19 zabilježen je kontinuirani rast bruto domaćeg proizvoda. Nakon početka pandemije taj je rast naglo prekinut, što je dovelo do naglog pada bruto domaćeg proizvoda. Prema tome, možemo zaključiti da je gospodarska kriza uzrokovana pandemijom COVID-19 je prekinula pozitivni trend rasta zaposlenosti i pada nezaposlenosti.

Grafikon 6. Učešće premije osiguranja u BDP-u (penetracija osiguranja) za razdoblje od 2003. godine do 2021. Godine izraženo u postotcima (%)

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucni-pokazatelji-poslovanja-industrije-osiguranja-u-2021.-godini_2022-01-18-final.pdf)

Grafikoni 6. i 7. prikazuju utjecaj svjetske financijske i gospodarske krize na tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj, te prikazuju učešće premije osiguranja u bruto društvenom proizvodu (penetracija osiguranja) i kretanje premije osiguranja po stanovniku (gustoća osiguranja) za razdoblje od 2003. godine do 2021. godine.

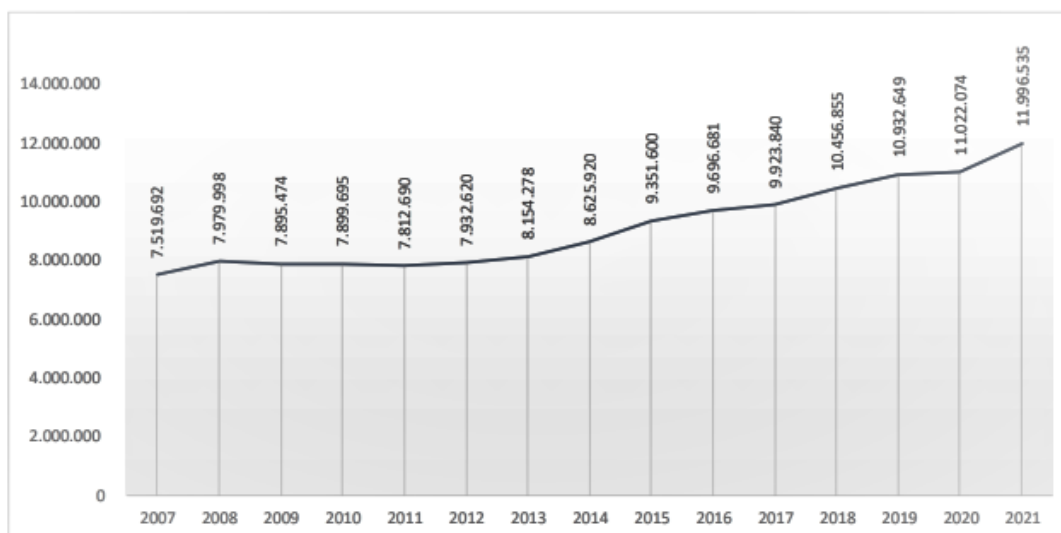

Grafikon 7. Premija osiguranja po stanovniku (gustoća osiguranja) u razdoblju do 2003. godine do 2021. godine izražena u eurima

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucni-pokazatelji-poslovanja-industrije-osiguranja-u-2021.-godini_2022-01-18-final.pdf)

4.2.UTJECAJ KRIZA NA DJELATNOST OSIGURANJA

Za razdoblje od 2009. godine do 2014. godine zbog financijske i ekonomske krize ukupno tržište osiguranja ostvarilo je negativnu stopu rasta i stagnaciju. Za vrijeme razdoblja do krize stope rasta tržišta osiguranja bile su dvoznamenkaste. U 2015. godini zabilježeni su pozitivni trendovi na tržištu životnih osiguranja te rast ukupne premije u odnosu na godinu ranije u iznosu od +1,9%. Tijekom 2016. godine bilježi se rast ukupne premije od +0,4% i to zahvaljujući pozitivnim trendovima na tržištu neživotnih osiguranja i rastu +0,9%. U istoj godini tržišta životnih osiguranja bilježe pad od -0,5%. U 2017. godini dogodio se rast ukupne premije za +3,4%, a taj rast se dogodio pod utjecajem pozitivnih kretanja na tržištu i životnih osiguranja +0,8% i neživotnih osiguranja +4,7%. 2018. godine bilježi se rast ukupne premije za +8,8%, rast životnih osiguranja za +6,6% i neživotnih osiguranja za +9,9%. Nastavak trenda bilježi se i u 2019. godini te ukupna premija raste za 6,3%, neživotna osiguranja rastu za +10,3%, ali životna osiguranja bilježe pad od -2,2%. Tijekom 2020. godine nastavlja se trend rasta neživotnog osiguranja za +5,6% te je došlo do znatnog pada osiguranja života od -13,7% te je to u dovelo do umanjenja ukupne premije u 2020. godini u za -0,1% u odnosu na godinu ranije. Tijekom 2021. godine zabilježen je nastavak rasta ukupne premije za 11,7%, u kojem je sadržan rast neživotnih osiguranja za +12,4% te rast životnih osiguranja za 9,4% (HUO, 2021).

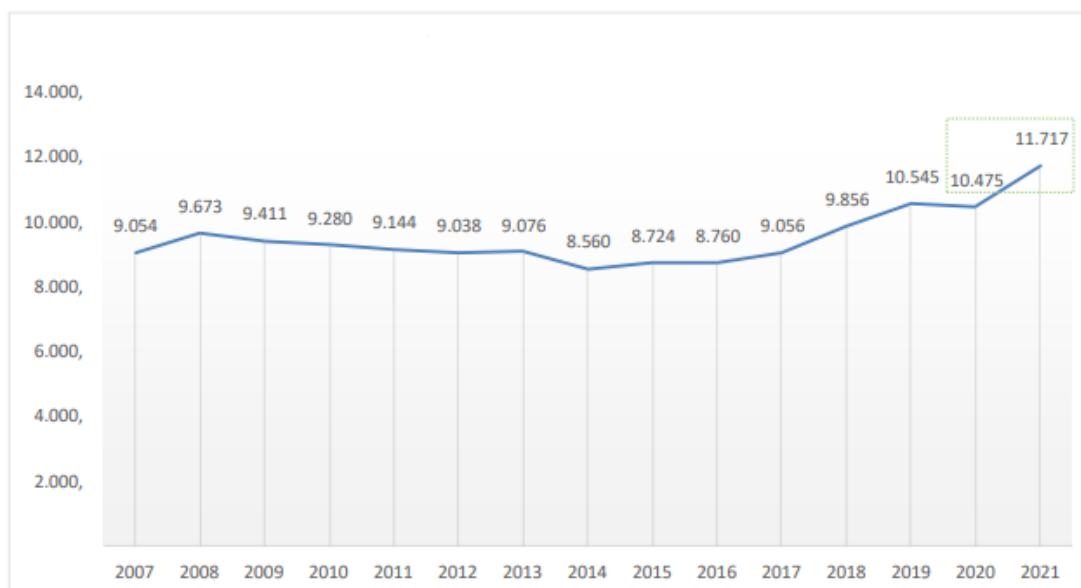

Grafikon 8. Broj osiguranja u razdoblju od 2007. godine do 2021. godine

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucni-pokazatelji-poslovanja-industrije-osiguranja-u-2021.-godini_2022-01-18-final.pdf)

Na prethodnom grafikonu prikazan je broj ugovorenih osiguranja u razdoblju prije krize, 2007. godine, pa sve do 2021. godine gdje je zabilježen rekordan broj osiguranja. Usporedno s rastom

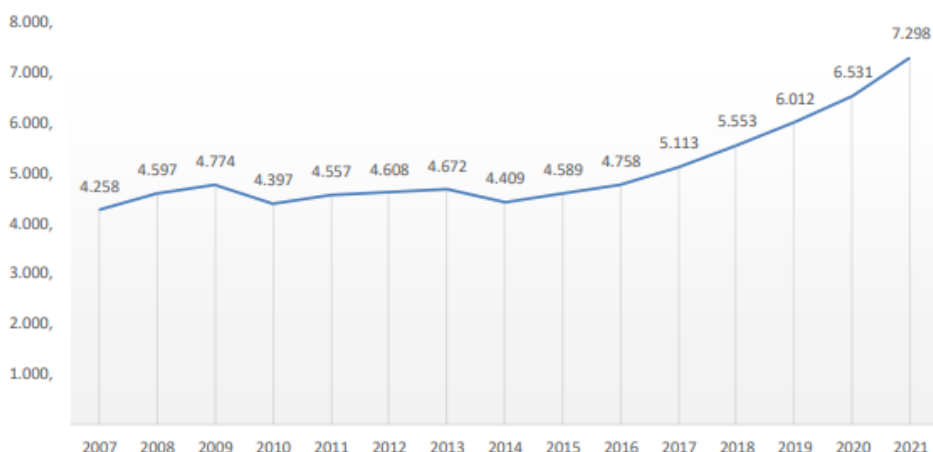
broja ugovorenih osiguranja raste i premija osiguranja čiji je pad i rast prikazan na sljedećem grafikonu.

Grafikon 9. Zaračunata bruto premija osiguranja u razdoblju od 2007. godine do 2021. godine izražena u milijunima HRK

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucni-pokazatelji-poslovanja-industrije-osiguranja-u-2021.-godini_2022-01-18-final.pdf)

Kao što je vidljivo na prethodnom grafikonu zaračunata bruto premija bilježi rast u pred kriznom razdoblju, dok je u uvjetima krize zabilježen pad s 9.673 milijuna kuna u 2008. godini na 9.411 milijuna kuna u 2009. godini. Narednih 7 godina nakon 2009. godine obilježeno je manjim iznosom zaračunate bruto premije u odnosu na 2008. godinu. 2014. zabilježena je najniža vrijednost ukupne zaračunate bruto premije osiguranja u iznosu od 8.560 milijuna kuna. U 2017. godini zabilježena je rast iznosa zaračunate bruto premije osiguranja, te je trend rasta nastavljen u 2018. godini i 2019. godini. U 2020. godini zbog utjecaj Covid-19 zabilježen je stagnacija rasta i blagi pad iznosa zaračunate bruto premije osiguranja. U 2021. godini nakon otvaranja gospodarstva vrijednost zaračunate bruto premije dostiže svoju vršnu vrijednost.

Grafikon 10. Iznos likvidiranih šteta u razdoblju od 2007. godine do 2021. godine izražen u milijunima HRK

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucni-pokazatelji-poslovanja-industrije-osiguranja-u-2021.-godini_2022-01-18-final.pdf)

Na prethodnom grafikonu prikazano je kretanje likvidiranih šteta za razdoblje prije krize do svoje vršne vrijednosti u 2021. godini. Zabilježen je rast broja likvidiranih šteta u pred-kriznom razdoblju do 2010. godine kada je zabilježen pad vrijednosti likvidiranih šteta na 4.397 milijuna kuna. U naredne 3 godine zabilježen je blagi rast iznosa likvidiranih štete, te u 2014. godini pad iznosa na 4.409 milijuna kuna. Kao što je vidljivo na prethodnom grafikonu u 2015. godine zabilježen je rast iznosa, te se trend nastavlja sve do 2021. godine kada iznos likvidiranih šteta poprima svoju vršnu vrijednost.

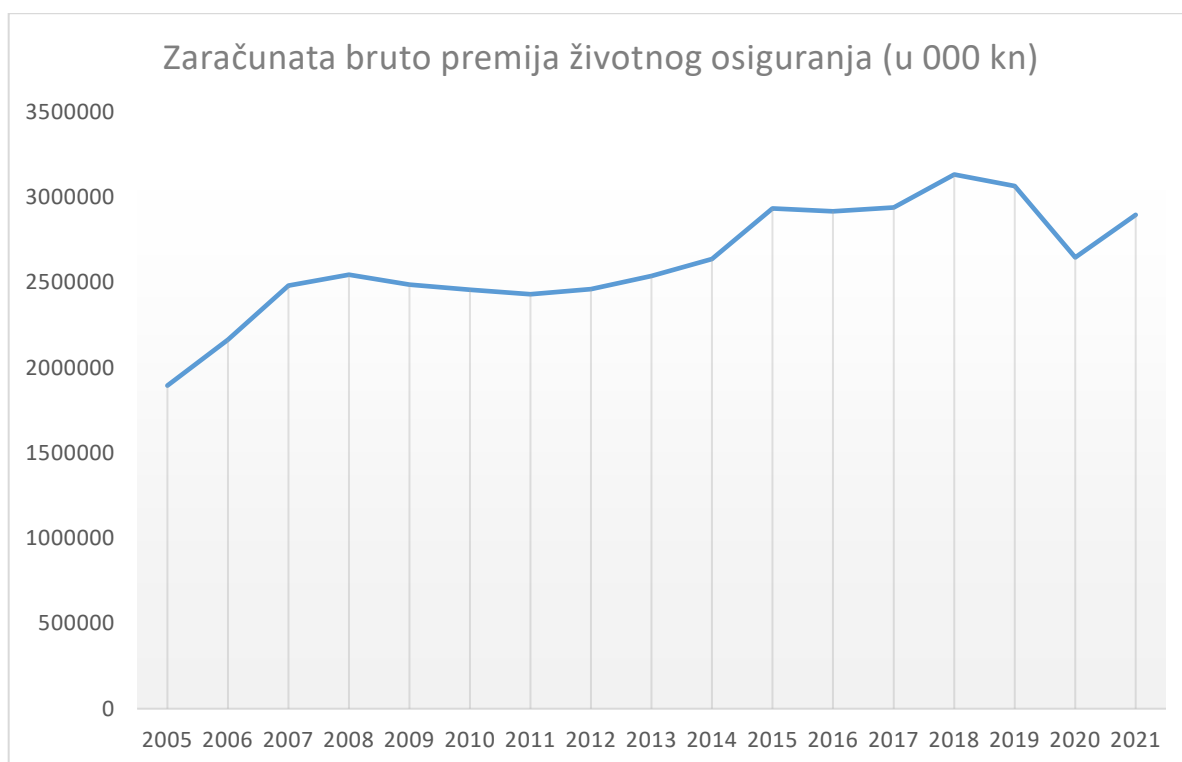
4.3. KOMPARATIVNA ANALIZA POKAZATELJA POSLOVANJA NA TRŽIŠTU ŽIVOTNIH OSIGURANJA I PROCJENA TRENTA BUDUĆIH KRETANJA

U ovom dijelu rada, na temelju analize podataka prijašnjih vremenskih razdoblja, prikazuje se kretanje poslovanja na tržištu životnih osiguranja. Također, daje se prognoza budućih kretanja potražnje za životnim osiguranjima.

Podaci o bruto premijama životnog osiguranja su prikupljeni iz internetskih izvora mrežnih stranica Hrvatskog ureda za osiguranje u razdoblju od 2005 do 2021. godine i HANFE u razdoblju od 2008. do 2022. godine. Na sljedećem grafikonu prikazano je kretanje ukupne zaračunate bruto premije životnog osiguranja za razdoblje od 2005. godine do 2021. godine. Kao što je vidljivo na grafikonu u razdoblju prije krize do 2009. godine zaračunata bruto premija bilježi rast dvoznamenkasti i jednoznamenkasti rast. 2009. godine do 2011. krivulja bilježi blagi jednoznamenkasti pad iznosa zaračunate bruto premije životnog osiguranja. Od

2012. godine do 2015. godine zabilježen je jednoznamenakasti i dvoznamenkasti rast zaračunate bruto premije životnog osiguranja, a u 2016. godini pad od -0,5%. U 2017. godini zabilježen je rast od +0,7% i u 2018. godini rast od +6,6%. U 2019. zabilježen je pad iznosa zaračunate bruto premije životnog osiguranja za -2,2%, i u 2020. godini pad od -13,7%.

U 2021. godini nakon otvaranja gospodarstva čije je zatvaranje prouzrokovala pandemija COVID-19 iznos zaračunate bruto premije životnog osiguranja bilježi rast od 9,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Grafikon 11. Kretanje ukupne zaračunate bruto premije životnog osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2021. godine izražena u tisućama HRK

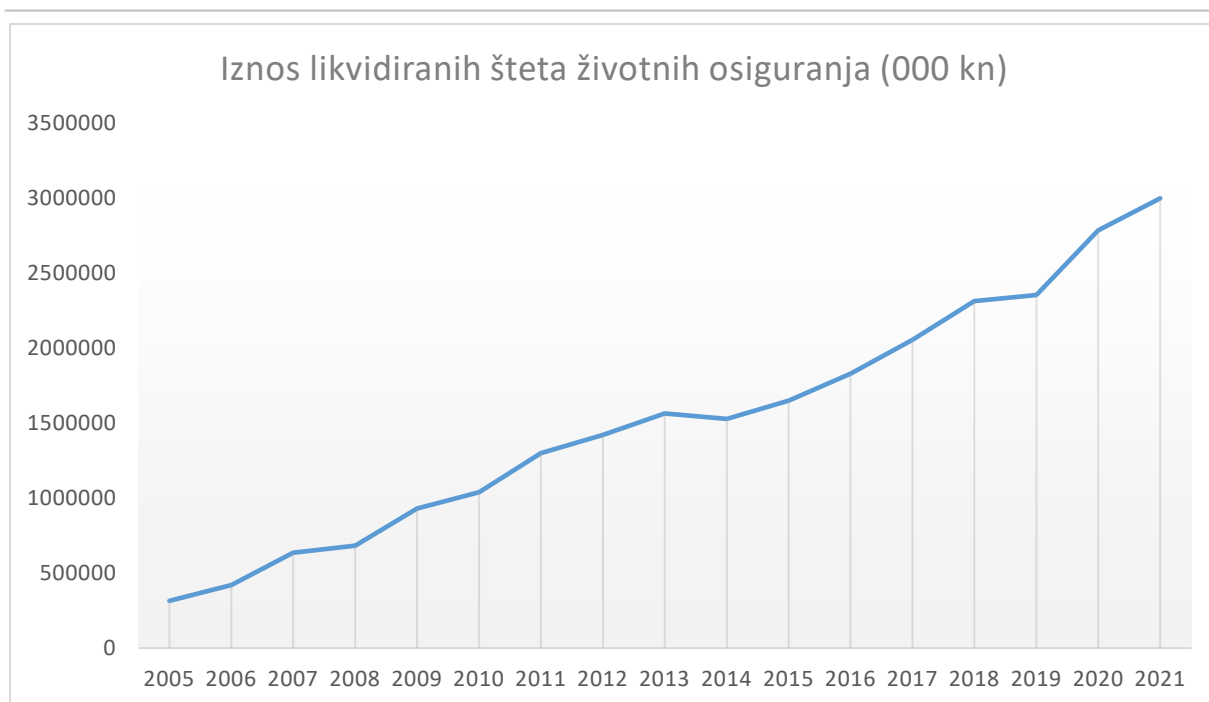
Izvor: Autorski rad prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje
(https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2021-web.pdf)

Tablica 3. Zračunata bruto premija po vrstama osiguranja za razdoblje od 2008. godine do 2022. godine izražena u tisućama HRK

Godina	Životno osiguranje (u tisućama HRK)	Rentno osiguranje (u tisućama HRK)	Dopunska osiguranja uz osiguranje života (u tisućama HRK)	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanje životnog partnerstva ili rođenja (u tisućama HRK)	Osiguranje života i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja (u tisućama HRK)
2008.	2,140,992	8,470	161,820	10,383	224,110
2009.	2,143,134	7,910	164,023	10,180	163,427
2010.	2,095,817	7,155	163,626	9,244	167,285
2011.	2,092,895	9,047	156,469	8,969	163,888
2012.	2,134,691	8,225	165,224	8,244	144,770
2013.	2,231,682	11,093	158,537	7,601	129,501
2014.	2,322,980	20,083	151,663	6,796	136,263
2015.	2,477,515	60,901	146,718	6,304	227,249
2016.	2,222,542	42,814	141,385	5,676	484,878
2017.	2,219,640	28,621	135,282	5,079	551,592
2018.	2,532,510	16,443	132,035	4,688	448,516
2019.	2,498,094	11,653	130,507	4,281	421,898
2020.	2,211,940	14,461	125,446	3,855	291,751
2021.	2,361,269	11,071	122,850	3,493	398,788
2022.	2,124,367	14,817	121,083	3,188	582,078

Izvor: HANFA (<https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section2>)

U prethodnoj tablici prikazana je zračunata bruto premija po vrstama životnog osiguranja za razdoblje od 2008. godine do 2022. godine, te je vidljivo da najveći udio ima životno osiguranje, zatim slijedi osiguranje života i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja, pa dopunska osiguranja uz osiguranje života. Rentno osiguranje i osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanje životnog partnerstva ili rođenja ima najmanji udio od vrsta životnog osiguranja navedenih u prethodnoj tablici.

Grafikon 12. Iznosi likvidiranih šteta životnih osiguranja u razdoblju od 2005. do 2021. godine izražen u tisućama HRK

Izvor: Autorski rad prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje (https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2021-web.pdf)

Na prethodnom grafikonu dan je pregled kretanja iznosa likvidiranih šteta životnih osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2021. godine. Na grafikonu je vidljiv kontinuirani rast iznosa likvidiranih šteta životnog osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2013. godine. U 2014. godini je zabilježen blagi pad iznosa likvidiranih šteta životnog osiguranja za -2,5%. Zatim u 2015. godini pa sve do 2021. godine iznos likvidiranih šteta nastavlja konstantno rasti.

4.3.1. HORIZONTALNA ANALIZA O FINANCIJSKOM POLOŽAJU DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE – ŽIVOTNA OSIGURANJA

U tablici 4. prikazana je horizontalna analiza financijskog položaja društava za osiguranje u segmentu osiguranja života. Radi se o komparativnim financijskim izvještajima u kojima je dana usporedba za tri godine 2020., 2021., i 2022. godinu s time da je baza usporedbe 2020. godina. U prva tri stupca navedenih financijskih izvještaja prikazani su apsolutni iznosi za pojedinu poziciju, a u sljedeća dva stupca relativni iznosi odnosno postotci povećanja ili smanjenja pojedinih pozicija u 2021. u odnosu na 2020., te 2022. u odnosu na 2020. godinu.

Tablica 4. Horizontalna analiza financijskog položaja društava za osiguranje u segmentu osiguranja života

	Na kraju godine, u tisućama HRK	Na kraju godine, u tisućama HRK	Na kraju godine, u tisućama HRK	HORIZONTALNA ANALIZA	
				2021/2020	2022/2020
AKTIVA	2020.	2021.	2022.		
Potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital	0	0	0	0,00%	0,00%
Nematerijalna imovina	138,313	135,220	136,233	97,76%	98,5%
Materijalna imovina	149,423	147,859	138,587	98,95%	92,75%
Ulaganja	21,848,694	21,226,396	18,521,516	97,15%	84,77%
Ulaganja za račun i rizik ugovaratelja životnog osiguranja	2,222,937	2,390,885	2,025,861	107,56%	91,13%
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	102,929	99,529	374,050	96,7%	363,4%
Odgodena i tekuća porezna imovina	30,441	20,659	308,341	67,86%	1012,9%
Potraživanja	248,654	216,294	205,529	86,99%	82,66%
Ostala imovina	395,857	468,973	510,432	118,47%	128,94%
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	28,621	24,435	25,541	85,37%	89,24%
UKUPNA AKTIVA	25,165,868	24,730,250	22,246,089	98,27%	88,40%
PASIVA					
Kapital i rezerve	4,123,299	3,663,661	1,707,030	88,85%	41,40%
Obveze drugoga reda (podređene obveze)	96,221	96,179	284,477	99,96%	295,65%
Manjinski interes	0	0	0	0,00%	0,00%
Tehničke pričuve	18,013,526	17,718,185	17,263,264	98,36%	95,84%
Posebne pričuve za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja	2,218,804	2,376,695	2,020,748	107,12%	91,07%
Ostale pričuve (Neosigurateljno - tehničke pričuve (pričuve za ostale rizike i troškove)	18,672	19,904	19,221	106,60%	102,94%
Odgodena i tekuća porezna obveza	303,464	230,297	18,979	75,89%	6,25%
Depoziti zadržani iz posla predanoga u reosiguranje	96,201	93,050	368,095	96,72%	382,63%
Financijske obveze	14,025	35,283	30,864	251,57%	220,06%
Ostale obveze	181,407	386,345	470,714	212,97%	259,48%
Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	100,251	110,652	62,696	110,37%	62,54%
UKUPNA PASIVA	25,165,868	24,730,250	22,246,089	98,27%	88,40%

Izvor: Autorski rad prema podacima HANFA-e (<https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section2>)

Horizontalna analiza (tablica 4.) financijskog položaja društava za osiguranje u segmentu osiguranja života se promatra kroz dva dijela tj. analiza aktive i pasive. U njoj je vidljivo kretanje imovine, kapitala i obveza.

Temeljem horizontalne analize financijskog položaja društava za osiguranje u segmentu osiguranja života može se zaključiti:

- Nematerijalna imovina se u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu smanjila za -2,24%, te u 2022. bilježi pad -1,5% u odnosu na 2020. godinu,
- Ulaganja u 2021. godini smanjena su za -2.85% u odnosu na 2020., a u 2022. godini smanjena su za -15.23% u odnosu na baznu godinu,
- Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama u 2020. godini smanjio se za -2.85% u odnosu na 2020., a u 2022. godini se povećao za +263,4% u odnosu na 2020. godinu,
- Potraživanja u 2021. godini su se smanjila za -13.01% u odnosu na 2020. godinu, te su se u 2022. godini smanjila za -17,22% u odnosu na 2020. godinu,
- Ukupna aktiva (pasiva) se u 2021. godini smanjila za -1.73% u odnosu na 2020. godinu, te se smanjila u 2022. godini za -11,6%,
- Kapital i rezerve se u 2021. godini smanjio za -11.15% u odnosu na 2020. godinu, a u 2022. godini bilježi smanjenje od -58,6% u odnosu na baznu godinu,
- Tehničke pričuve su se u 2021. godini smanjile za -1,64% u odnosu na 2020. godinu, te u 2022. godini bilježe smanjenje od 4,16% u odnosu na baznu godinu,
- Financijske obveze su se povećale za 151,57% u 2021. godini u odnosu na 2020., te u 2022. bilježe povećanje od 120,06% u odnosu na baznu godinu,
- Ostale obveze su povećane za 112,97% u 2021. godini u odnosu na 2020., te bilježe smanjenje u 2022. godini u iznosu od 37,46% u odnosu na 2020. godinu.

4.3.2. ANALIZA TRENDNA

U ovom dijelu rada je prema podacima prethodnih vremenskih razdoblja Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, te uz pomoć Excel programa, prikazana analiza trenda kretanja broja polica životnog osiguranja u razdoblju od 2008. godine do 2022. godine. Kako bi se odredila vrsta trenda i izradila jednadžba trenda, potrebno je provesti nekoliko koraka.

Prikupljeni su podaci o varijabli X (godina) i varijabli Y (broj polica osiguranja) za prethodno navedeno vremensko razdoblje.

Jednadžba linearnog trenda glasi:

$$y_t = a + bx$$

Parametri a i b moraju se izračunati za svaki konkretni slučaj, a računaju se na temelju formule:

$$b = \frac{\sum_{i=1}^k x_i y_i - \bar{x} \sum_{i=1}^k y_i}{\sum_{i=1}^k x_i^2 - \bar{x} \sum_{i=1}^k x_i}$$

$$a = \bar{y} - b\bar{x}$$

Parametar a u jednadžbi linearnog trenda je vrijednost funkcije u točki $x=0$, dok parametar b označuje promjenu ordinate za svaku jedinicu x. Ako parametar b ima pozitivan predznak, tada označava iznos za koji će se ordinata povećati za svaku jedinicu x, i obrnuto, a ako ima negativan predznak, tada označava iznos za koji će se ordinata smanjiti za svaku jedinicu x (Serdar i Šošić, 1992.).

Stupanj reprezentativnosti linearnog trenda mjeri se mjerama apsolutne reprezentativnosti i relativne reprezentativnosti (Ličina i Lisjak, 2014.). Apsolutne mjere su varijanca i standardna devijacija, dok je relativna mjera koeficijent varijacije.

Dakle, varijanca se izračunava pomoću formule:

$$\sigma_y^2 t = \frac{\sum_{i=1}^k (y_i - y_{ti})^2}{k}$$

standardnu devijaciju:

$$\sigma_{yt} = \sqrt{\sigma_y^2 t}$$

te koeficijent varijacije:

$$v_{yt} = \frac{\sigma_{yt}}{\bar{y}} 100$$

Godina	Varijabla vrijeme x_t	Broj polica osiguranja u 00 000 y_t	x_t^2	$x_t y_t$	Trend vrijednosti \hat{y}_t	Rezidualna odstupanja $y_t - \hat{y}_t$	Broj polica osiguranja y_t^2
2008	1	745760	1	745760	779044,6	-33284,6	5,56158E+11
2009	2	749160	4	1498320	775535,2	-26375,2	5,61241E+11
2010	3	754208	9	2262624	772025,8	-17817,8	5,6883E+11
2011	4	753529	16	3014116	768516,4	-14987,4	5,67806E+11
2012	5	775641	25	3878205	765007	10634	6,01619E+11
2013	6	778904	36	4673424	761497,6	17406,4	6,06691E+11
2014	7	784514	49	5491598	757988,2	26525,8	6,15462E+11
2015	8	798445	64	6387560	754478,8	43966,2	6,37514E+11
2016	9	803602	81	7232418	750969,4	52632,6	6,45776E+11
2017	10	800631	100	8006310	747460	53171	6,4101E+11
2018	11	790119	121	8691309	743950,6	46168,4	6,24288E+11
2019	12	763936	144	9167232	740441,2	23494,8	5,83598E+11
2020	13	727850	169	9462050	736931,8	-9081,8	5,29766E+11
2021	14	687825	196	9629550	733422,4	-45597,4	4,73103E+11
2022	15	655697	225	9835455	729913	-74216	4,29939E+11
UKUPNO:	120	11369821	1240	89975931	11317182	52639	8,6428E+12

Tablica 5. Broj polica životnog osiguranja u razdoblju od 2008. godine do 2022. godine

Izvor: Autorski rad prema podacima HANFA-e (<https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section2>)Broj članova niza: $N=15$ Aritmetička sredina varijable: $\bar{x} = \frac{120}{15} = 8$ Aritmetička sredina niza broja polica životnog osiguranja: $\bar{Y} = \frac{11369821}{15} = 757.988,067$

Izračun parametra a i b:

$$b = \frac{\sum_{i=1}^k x_i y_i - \bar{x} \sum_{i=1}^k y_i}{\sum_{i=1}^k x_i^2 - \bar{x} \sum_{i=1}^k x_i} = \frac{89975931 - 8 * 11369821}{1240 - 8 * 120} = -3.509,4$$

$$a = \bar{y} - b\bar{x} = 757.988,067 - (-3.509,4) * 8 = 786.063$$

Jednadžba linearnog trenda:

$$\hat{y}_t = a + bx = 786.063 + (-3.509,4)x$$

Ishodište je 31.12.2008.

Jedinica za x je jedna godina

Jedinica za y su tisuće polica životnog osiguranja

Mjerenje reprezentativnosti:

- standardna devijacija trenda

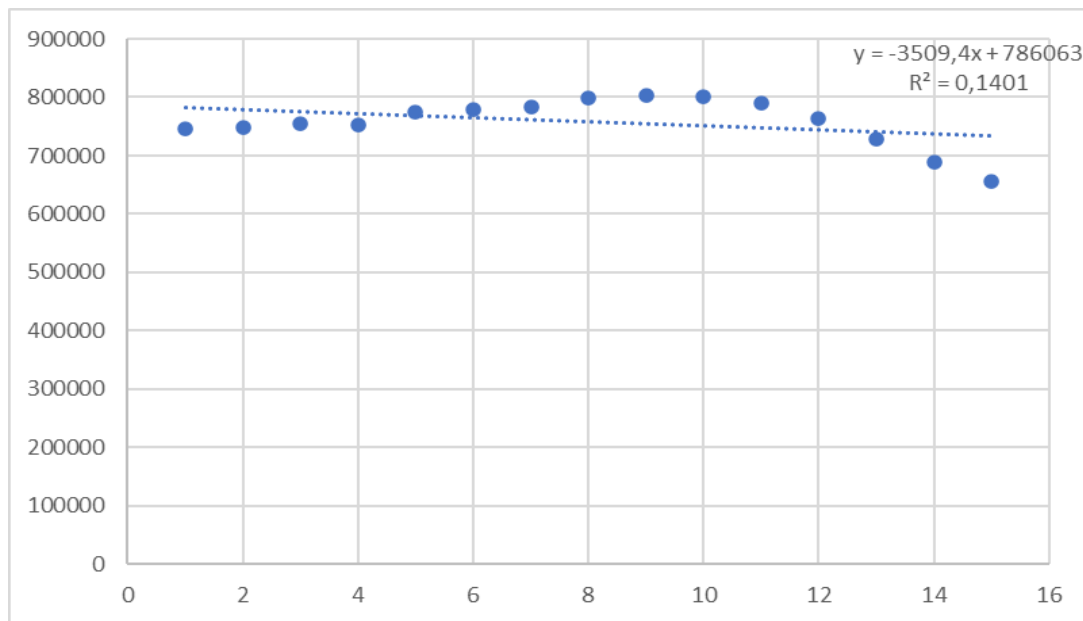
$$\sigma_{\hat{y}} = \sqrt{\frac{\sum_{t=1}^N y^2 - a \sum_{t=1}^N y_t - b \sum_{t=1}^N x_t y_t}{N}}$$

$$= \sqrt{\frac{8642801208379 - 786063 * 11369821 - (-3509,4) * 89975931}{15}} = 37.565,17$$

- koeficijent varijacije

$$v_{\hat{y}} = \frac{\sigma_{\hat{y}}}{\bar{y}} \times 100 = \frac{37565,17}{757988,067} \times 100 = 4,95\%$$

Usljedila je izrada grafikona grafikon s osi X koja predstavlja godine i osi Y koja predstavlja broj polica životnog osiguranja. Na grafikonu su prikazani svi dostupni podaci kako bi se vizualno procijenio oblik trenda.

Grafikon 13. Linearna jednadžba dobivena uz pomoć grafičkog prikaza

Izvor: Autorski rad prema podacima HANFA-e (<https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section2>)

4.3.3. PROGNOZA TRENDA

Najvažniji ekonomski faktori koji utječu na potražnju za životnim osiguranjima su dohodak, cijena osiguranja, nezaposlenost, inflacija, realna kamatna stopa te će u skladu s kretanjima ovih faktora rasti ili padati potražnja za životnim osiguranjima (Kovač, 2020.) Nesigurnost financijskih tržišta kojoj je uzročnik inflacija, rat u Ukrajini i dugogodišnje okruženje niskih kamatnih stopa dovelo je do nesigurnosti građana po pitanju ulaganja njihovih sredstava u financijske instrumente. To je primjetno u svim dijelovima financijskog tržišta, pa tako i kod životnih osiguranja gdje se manifestira u vidu pada premije životnog osiguranja. Horvat Martinović ističe da je svaka kriza popraćena trendovima ovakve vrste, te da je za očekivati da će dugoročno gledano premija klasičnog životnog osiguranja ponovno rasti (Poslovni.hr, 2023).

U usporedbi s drugim europskim zemljama društva za osiguranje su znatno veća te imaju znatno veći udio u financijskoj industriji za razliku od Republike Hrvatske. Sigurno postoji prostor za rast, čemu u prilog govori udio ukupne premije u bruto domaćem proizvodu gdje se Hrvatska nalazi pri dnu, slično kao Grčka, Slovačka, Mađarska, Latvija i Litva (Osiguranje.hr, 2023). Očekuje se da će krajem 2023. godine biti zabilježen rast premije životnog osiguranja na globalnoj razini od +1,9% jer se pritisak inflacije smanjio, a ekonomski uvjeti poboljšali. U prilog tome, kako bi inicirali održivi rast osiguravajuća društva moraju potražiti tržišta koja su u nedovoljnoj mjeri opslužena, prilagođavati ponudu te stvarati inovacije u distribuciji kako bi se prilagodili zahtjevima svake pojedine skupine. Za očekivati je nastavak trenda rasta online poslovanja u Europskoj uniji pa tako i Republici Hrvatskoj, što predstavlja izvrsnu priliku za poboljšanje i razvoj usluga osiguravajućih društava. Potrebno je naglasiti da primjena tehnologije treba biti usmjerena na kupce odnosno na realizaciju vrijednosti.

Tablica 6. Prognoza trenda kretanja broja polica životnog osiguranja za razdoblje od 2023. godine do 2028. godine

Godina	Xt	Broj polica osiguranja Yt
2008.	0	1331221
2009.	1	1331509
2010.	2	1338200
2011.	3	1355671
2012.	4	1402882
2013.	5	1440719
2014.	6	1483955
2015.	7	1492308
2016.	8	1489957
2017.	9	1493621
2018.	10	1488702
2019.	11	1450307
2020.	12	1406382
2021.	13	1349454
2022.	14	1302169
2023.	15	1438842.64
2024.	16	1442389.16
2025.	17	1445935.68
2026.	18	1449482.20
2027.	19	1453028.72
2028.	20	1456575.25

PROGNOZA TRENDNA

Izvor: Autorski rad prema podacima HANFA-e (<https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/#section2>)

U prethodnoj tablici je uz pomoć Excel programa i funkcije trend, a na osnovu podataka prikupljenih podataka prijašnjih vremenskih razdoblja dana prognoza trenda broja polica životnog osiguranja za razdoblje od 2023. godine do 2028. godine. Pregledom brojki uočava se da je predviđen rast broja polica životnog osiguranja na razine prije COVID-19 pandemije, odnosno 2019. godine.

Kako bi se pokrenuli pozitivni trendovi na tržištu životnih osiguranja, nužno je ulaganje u podizanje svijesti o prednostima životnih osiguranja, razvoj novih modela za korisnike i edukacija mreže distribuiranja. Osiguravatelji moraju i dalje razvijati proizvode koji su u mogućnosti podržati klijenta u različitim životnim razdobljima pružajući pri tome zaštitu za život i dugovječnost.

U godinama koje slijede, kako bi se pronašao ispravan poslovni pravac u izmjenjivim uvjetima poslovanja životnih osiguranja, važnu će ulogu odigrati moderna tehnologija, digitalizacija poslovanja, osmišljavanje inovativnih proizvoda, te zaštitna komponenta koja je jedino moguće da bude ponuđena od strane osiguravajućih društava u segmentu osiguranja života (Osiguranje.hr, 2023).

5. ZAKLJUČAK

S obzirom na porast prosječne starosne dobi stanovništva i potrebu za povećanom skrbi u starijoj dobi životna osiguranja predstavljaju strateški vrlo važan proizvod. U današnjem poslovanju osiguravajućih društava prisutne su razne vrste životnih osiguranja kao što je osiguranje u slučaju smrti, mješovito osiguranje, rentno osiguranje, tontine osiguranja, osiguranja koja su povezana s investicijskim fondovima te ostala životna osiguranja.

Ovim radom je ukazano da najveći udio u strukturi životnih osiguranja ima klasično životno osiguranje, zatim slijede životna ili renta osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja i dopunska osiguranja životnog osiguranja te ostala životna osiguranja. U radu je prikazano kretanje premije životnog osiguranja s naglaskom na ključna razdoblja prije i za vrijeme krize.

U ovom radu je putem grafikona i statističkih pokazatelja ključnih brojki dan pregled poslovanja na tržištu životnih osiguranja te utjecaj krize na stagnaciju i usporavanje poslovanja. U vremenskom periodu od 2009. godine do 2014. godine tržište osiguranja je zabilježilo negativnu stopu rasta, za razliku od razdoblja do financijske krize kada je stopa rasta bila dvoznamenkasta. U 2015. godini opet je zabilježena pozitivna stopa rasta na tržištu životnih osiguranja. 2020. godina je obilježena COVID-19 pandemijom, zatvaranjem gospodarstva, ekonomskom krizom i potresom u Republici Hrvatskoj. U 2021. godini na tržištu osiguranja bilježi se dvoznamenkasta stopa rasta. Potrebno je naglasiti da je udio premije neživotnih i životnih osiguranja još uvijek daleko ispod europskog prosjeka.

Rezultati analize potvrđuju činjenicu da je za vrijeme financijske krize došlo do pada aktivnosti na tržištu životnih osiguranja, no navedeno nije bilo značajno u usporedbi s ukupnim podacima. Sukladno prognozi trenda, uz ostale uvjete nepromijenjene, očekuje se daljnji porast kretanja broja polica životnog osiguranja.

6. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Ivona Ovčar

Matični broj studenta: 0234061294

Naslov rada: Utjecaj krize na tržište životnih osiguranja u Republici Hrvatskoj

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

28.09.2023.

Ivona Ovčar

7. POPIS LITERATURE

7.1.KNJIGE I RADOVI

Andrijašević, S. i Petranović, V. (1999) *Ekonomika osiguranja*. Zagreb: ALFA d.d.

Benić, Đ. (2012.). *Ekonomska kriza u Europi i hrvatsko gospodarstvo, Ekonomska misao i praksa*, no. 2, 847-854, <https://hrcak.srce.hr/94185>

Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007) *Osiguranje i rizici*, Zagreb: RRiF-plus

Jurčić, Lj. (2010.) *Financijska kriza i fiskalna politika*. *Ekonomski pregled*, 61 (5-6), 317-334. <https://hrcak.srce.hr/file/85872>

Klasić, K. i Andrijanić, I. (2007) *Osnove osiguranja: načela i praksa*. Zagreb: TEB poslovno savjetovanje

Klasić, K. i Andrijanić, I. (2013) *Osnove osiguranja: načela i praksa* (3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje). Zagreb: TEB poslovno savjetovanje

Kovač, D. (2020) *Odrednice potražnje za životnim osiguranjima, nastavni materijali kolegija Ekonomika osiguranja: Ekonomski fakultet, Split*, 1-24

Ličina, I. i Lisjak, D. (2014) *Primjena statističkih metoda s naglaskom na trend, korelaciju i regresiju*: Ekonomski fakultet u Osijeku

Pešić, M. (2005) *Ulaganje sredstava životnog osiguranja – bitna sastavnica marketing miksa osiguravajućih društava*. *Ekonomski pregled*, 56 (7-8), 480-500. <https://hrcak.srce.hr/file/15818>

Serdar, V. i Šošić, I. (1992.) *Uvod u statistiku 7, izmijenjeno izdanje*: Školska knjiga

7.2.INTERNETSKI IZVORI

HANFA. *Osiguranje*. Preuzeto s <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42496> (16.3.2023.)

DBpedia. *About: Lorenzo de Tonti*. Preuzeto s https://dbpedia.org/page/Lorenzo_de_Tonti (16.3.2023.)

INSTITUTIONAL investor lab. *Investicijsko životno osiguranje*. Preuzeto s <https://iilab.net.efzg.hr/edukacija/financijska-pismenost/investicijsko-%C5%BEivotno-osiguranje> (16.3.2023.)

HUO. 2021. *Ključne informacije*. Preuzeto s https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucne-informacije-web-8.7.pdf (25.3.2023.)

NOVACZASUTRA.HR. Preuzeto s <https://www.novczasutra.hr/Article/drustva-za-osiguranje-zaracunata-bruto-premija-u-prosincu-2022-iznosila-je-12-7-mlrd/2374> (24.3.2023)

POSLOVNI.HR. *Životno osiguranje nekad popularna štednja traži novu mladost*. Preuzeto s <https://www.poslovni.hr/trzista/zivotno-osiguranje-nekad-popularna-stednja-trazi-novu-mladost-4343675> (27.3.2023.)

Osiguranje.hr *Budućnost životnog osiguranja – održana konferencija*. Preuzeto s <https://osiguranje.hr/ClanakDetalji.aspx?21029> (21.3.2023.)

8. POPIS TABLICA I GRAFIKONA

8.1. POPIS TABLICA

Tablica 1. Visina ukupne zaračunate bruto premije životnog osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2021. godine i udio u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji	12
Tablica 2. Zaračunata bruto premija životnih osiguranja po društvima za osiguranje u 2021. godini izražena u HRK	14
Tablica 3. Zaračunata bruto premija po vrstama osiguranja za razdoblje od 2008. godine do 2022. godine izražena u tisućama HRK	24
Tablica 4. Horizontalna analiza financijskog položaja društava za osiguranje u segmentu osiguranja života	26
Tablica 5. Broj polica životnog osiguranja u razdoblju od 2008. godine do 2022. godine.....	29
Tablica 6. Prognoza trenda kretanja broja polica životnog osiguranja za razdoblje od 2023. godine do 2028. godine	32

8.2. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Struktura premije životnog osiguranja u 2021. godini izražena u postotcima (%)	10
Grafikon 2. Struktura premije životnog osiguranja u prosincu 2022. godine izražena u postotcima (%)	11
Grafikon 3. Zaračunata ukupna premija za razdoblje 2008. godine do 2021. godine izražene u milijardama HRK	13
Grafikon 4. Premija životnog osiguranja i likvidirani bruto iznosi šteta za razdoblje 2005. godine do 2021. godine	16
Grafikon 5. Bruto domaći proizvod u razdoblju od 1996. godine do 2022. godine u Republici Hrvatskoj (pad/rast izražen u postotcima).....	18
Grafikon 6. Učešće premije osiguranja u BDP-u (penetracija osiguranja) za razdoblje od 2003. godine do 2021. Godine izraženo u postotcima (%)	19
Grafikon 7. Premija osiguranja po stanovniku (gustoća osiguranja) u razdoblju do 2003. godine do 2021. godine izražena u eurima.....	19
Grafikon 8. Broj osiguranja u razdoblju od 2007. godine do 2021. godine.....	20
Grafikon 9. Zaračunata bruto premija osiguranja u razdoblju od 2007. godine do 2021. godine izražena u milijunima HRK.....	21
Grafikon 10. Iznos likvidiranih šteta u razdoblju od 2007. godine do 2021. godine izražen u milijunima HRK.....	22
Grafikon 11. Kretanje ukupne zaračunate bruto premije životnog osiguranja u razdoblju od 2005. godine do 2021. godine izražena u tisućama HRK	23

Grafikon 12. Iznosi likvidiranih šteta životnih osiguranja u razdoblju od 2005. do 2021. godine izražen u tisućama HRK.....	25
Grafikon 13. Linearna jednadžba dobivena uz pomoć grafičkog prikaza.....	29

ŽIVOTOPIS

Ivona Ovčar

Datum rođenja: 25/06/1997 | **Državljanstvo:** hrvatsko | **Spol:** Žensko | **Telefonski broj:**

(+385) 953836010 (Mobilni telefon) | **E-adresa:** ivona424@gmail.com |

Adresa: Matije Gupca 45, 10380, Sveti Ivan Zelina, Hrvatska (Kućna)

● O MENI

Rođena sam 25. lipnja 1997. godine u Zagrebu. Stanujem u gradu Svetom Ivanu Zelini gdje sam završila osnovnu i srednju strukovnu školu. Nakon završetka srednje škole nastavila sam školovanje na preddiplomskom stručnom studiju poslovne ekonomije i financija na Veleučilištu Baltazar u Zaprešiću.

● RADNO ISKUSTVO

07/2019 – 01/2021 Sveti Ivan Zelina, Hrvatska

RAČUNOVODSTVENO-KNJIGOVODSTVENI REFERENT OBRT ZA ČIŠĆENJE "DIJAMANT"

Elektronička prijava i odjava djelatnika, priprema dokumentacije za knjiženje, pisanje te isporuka elektroničkih računa, praćenje javnih natječaja te izrada dokumentacije za javne natječaje.

01/2021 – 30/04/2021 Sveti Ivan Zelina

ADMINISTRATIVNI REFERENT "BISER" USLUGE ČIŠĆENJA

01/05/2021 – 22/08/2021 Sveti Ivan Zelina, Hrvatska

ADMINISTRATIVNI REFERENT OBRT ZA ČIŠĆENJE "DIJAMANT"

23/08/2021 – TRENUTAČNO Zagreb, Hrvatska

ADMINISTRATIVNI REFERENT OPĆINSKI SUD U NOVOM ZAGREBU

- zaprimanje podnesaka
- vođenje, sređivanje spisa
- rad sa strankama itd.

● OBRAZOVANJE I OSPOBLJAVANJE

09/2018 – 11/2018

SAMOSTALNI RAČUNOVOĐA Škola za obrazovanje odraslih Ma-Lu

2019 – 2020

UPRAVNI REFERENT Učilište Sesvete

2020 – TRENUTAČNO

POSLOVNA EKONOMIJA I FINACIJE Veleučilište Baltazar Zaprešić

● JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: **HRVATSKI**

Drugi jezici:

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna produkcija	Govorna interakcija	
ENGLESKI	A2	B1	A2	A2	A1

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

- **DIGITALNE VJEŠTINE**

MS Office (Word Excel PowerPoint) | Internet | Windows | Microsoft Word | Komunikacijski programi (Skype Zoom TeamViewer) | Timski rad

- **DODATNE INFORMACIJE**

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: B

KOMUNIKACIJSKE I MEĐULJUDSKE VJEŠTINE

Komunikacijske i međuljudske vještine Sklonost timskom radu, dobre komunikacijske vještine, emocionalna inteligencija, empatija, poštovanje.
